

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične tevilke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnistvo v ulici **Molin piccolo št. 3, II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

V Trstu treba germanizirati!

V Beljaku izhajajoče novine »Neue Nachrichten« prinašajo dopis iz Trsta pod zglavjem »Verstimmungen«.

Res je sicer, da rečeni beljaški list ni ravno na svetovnem glasu, ali uvaževati treba tudi drobne glasove. Iz mnogih drobnih glasov se sestavlja velika pesem. In to je ravno: tudi nemški tržaški dopisnik beljaškega lista poje, sicer v nekoliko bolj pridruženem glasu, veliko pesem o volikogermanske bodočnosti, o nadvladju nemškega plemena na Vztoku, kamor ga vodi pot preko Trsta.

Mnenje tržaškega dopisnika v beljaškem listu se sicer nekoliko odmiha od mnenja, ki je sedaj na sploh veljavno med našimi Nemci; ali v glavnem soglasja popolnoma z njimi, ki so propagatorji nemškega prodiranja na Vztok.

Govori seveda o sedanjih demonstracijah po Italiji radi dogodkov na vseučilišču v Inostu. Ali čej tem, ko hočejo drugi Nemci ostati v Tirolu v bojni poziciji proti Italijanom in širiti sfero germanizatorične ideje tudi na južni Tirol, pa govori tržaški dopisnik besedo miru in sprave glede Tirola. On ne odobruje nastopanja Nemcev proti Italijanom v — Tirolu!! Da: mož celo opravičuje sedanje demonstracije v Italiji in obdoljuje avstrijsko vlado, da ona sama ogorča Italijane s svojim postopanjem v političnem in v gospodarskem pogledu. Politično da izživlje Italijane s svojo klerikalno, od ozirov na Vatikan narekovano politiko. Istotako pa ožita — kakor rečeno — Avstro-Ogerski brezobzirno postopanje na gospodarskem polju, izlasti pa obsoja namero, da bi se delale težave uvažanju italijanskih vin v Avstro-Ogrsko.

Glede zahteve po italijanskem vseučilišču se tržaški nemški dopisnik postavlja na stran Italijanov in pravi, da imajo avstrijski Italijani vso pravico do visokošolske izobrazbe v materinem jeziku! A kaj teji svoji naklonjenosti do Italijanov je napravil mož malo klavzulo. In iz te klavzule doznajemo resnični vzrok, zakaj je mož za spravljivo postopanje v Tirolu in doznajemo, da je njegovo pravicoljubje nasproti Italijanom jako sumljivo in da izvira iz jako zavratnih nagibov.

Da čujemo! On meditira namreč: »Tega ne moremo sprevideti, kako škoda bi imelo nemštvo od tega, ako se v Tridentu ustanovi italijanska pravna akademija. Sedaj pride zavod najbrže v Trst, kjer bo nam veliko bolj na potu, kajti nemškemu in avstrijskemu (???) interesu bi bilo ustrezno velikobolj, če germanizujemo v Trstu, nego pavitalijanskem Tirolu! Trst moramo Nemci držati, to zahteva že svetovno položeno Avstrije (???) in Nemštva! Na drugi strani pa nam more biti malo ležeče na tem, kako se stvari zasujejo južno od soteske Salurnske. Vsa-kako smo tudi mi napredni Nemci se svojim odklanjajočim vedenjem v vseučiliškem vprašanju pripomogli do poslabšenja v razpoloženju«.

Ali so čuli naši Italijani?! Ali še ne umejo, kako bodo končno le oni, Italijani, morali drago plačevati račune svojega prijateljstva in zavezništva z Nemci?! Nemška roka hoče v Tirolu odjenjavati nasproti Italijanom zato, da bo mogla ista nemška roka v našem Primorju poleg družih ubiti tudi — Italijane!

V Tirolu jim hočejo dovoliti pravno akademijo z zavratnim namenom, da bodo mogli germanizirati v Trstu! Ni jim ležeče, ako se v Tirolu posemči nekoliko duš več ali manj: oni hočejo i meti Trst!

Ali še ne umejo Italijani, po čem je nemško prijateljstvo?! Ali še ne vidijo, kakoj jim Nemci z eno roko nudijo — zato, da jim z drugo desetkrat toliko jemljejo?! Ali še ne vidijo, zakaj jim Nemci specialno tu v Trstu radi prepuščajo prazen videz — zakaj se Nemci navidezno pokore italijanskemu političnemu voditeljstvu?! Mej tem ko se Italijani v svoji slepoti vesele tega videza, pa jim Nemci polagoma, z intenzivno trgovinsko in socijalno organizacijo, izpodkajajo tla pod nogami in se pripravljajo za svoj politični nastop! Kolike vrednosti bi bila za Italijane pridobitev pravne akademije v Tirolu, ali kje drugje, ako pa postane Trst oporna in tranzitna točka za veliko nemško stremenje na Vztok?! Karo dolgo bo trajalo še, da naši Italijani odpro oči, katere jim je zaprlo edino le sovražstvo do nas Slovanov?! Ali hočejo čakati tako dolgo, da bo — prepozno?! In tisti moment, ko bo za avstrijske Italijane prepozno, jim pride gotovo — pričakovati je tega momenta tako rekoč z uro v roki — ako jim ne pride spoznanje, da nemško prijateljstvo jim je najbolj nevarno tedaj, kadar jim nudi — pravne skademije v Tirolu?!

S tem nočemo in tudi ne smemo nikakor prejudicirati taktičnemu postopanju Slovanov ozirom na vprašanje italijanskega vseučilišča v Avstriji. Ali Italijani naj bi prišli enkrat s seboj na jasno, kaj je koristneje in varneje za njih: ali se dajati voditi za nos od zavratnih prijateljev, ali pa pošteno urediti račune zajimi, ki so jim danes nasprotniki le v silobranu?! Mi in oni smo pristaši nacijske ideje, mi in oni si hočemo graditi bodočnost na podlagi nacijske avtonomije! Prenesite v prakso, kar priznavate v teoriji, po svojih glasilih, pa pridete z nami do entente cordiale! Z Nemci ne pridete nikdar do resničnega sporazumljenja, ker to, po čemer streme oni v naših krajih ob Adriji, in od česar ne odstopijo, značilo bi konec vaši politični in pozneje tudi narodni ekzistenci.

Nemec v beljaških »Nachrichten« pravi, da demonstracije v Italiji niso naperjene proti nemštvu, ampak izključno le proti Avstriji! Ali če Italijani prav umevajo znamenja česov, če imajo bistrega vida v bodočnost, če se hočejo zavarovati, da jih bodoči svetovni dogodki ne zagrnejo, potem morajo svojo politiko zasnovati tako, da demonstracije in manifestacije v Italiji ne bodo nikdar naperjene proti Slovanstvu!

Dogodki v Srbiji.

Premajhen bi bil naš list, ako bi hoteli zabeležiti vse vesti, katere prinašajo razni listi — poseba po židovski — o dogodkih v Srbiji. In gotovi smo, da bi našim čitateljem prav nič ne ustregli, ako bi jim mesto točne in jasne slike podajali vse laži in izmišljotine, ki se sedaj po židovskih listih pošiljajo v svet iz umazanih sfarističnih obzirov. Kdo bi bil n. pr. tako nerazsoden, da bi verjel, kar je podal sobotni »Piccolo« svojim lahkovernim čitateljem, ko je trdil, da so vojaki skrunili razmesarjeno in vse krvavo truplo kraljice Drage?! Ta laž je tako umazana, tako podla, tako nizka, da se je v tem obziru židovski »Piccolo« samega sebe daleč prekosil. Kaj tako infamnega nismo še nikoli čitali v nobenem listu; in bi čina, katerega pripisuje »Piccolo« srbskim častnikom, gotovo ne izvršil niti najbolj korumpiran — Žid!

In vendar se še dobivajo ljudje, ki nam štejejo v zlo, ako ne pobiramo vsake laži in nam stavijo v izgled en — »Piccolo«!

O tragičnem činu na srbskem dvoru nočemo torej dalje govoriti, ker se itak brž-

kone nikoli natančno ne izve vseh podrobnosti groznega konca dinastije Obrenovićev, dasiravno bi židovski listi hoteli vedeti celo to, koliko minut je kralj Aleksander umiral, kakor da so zarotniki imeli dovolj časa za to, da so v tako usodnem trenutku z uro v roki šteli minute!

Pozornost vsega političnega sveta obrnjena je sedaj na to, kdo da bo bodoči vladar Srbije in da-li se ohrani kraljestvo ali se pa Srbija proglasi za republiko! Splošna sodba pa je, da bo knez Peter Karadjordjević izvoljen kraljem in ta se nadeja, da velesile, posebno Avstrija in Rusija, privole v njegovo izvolitev.

Vsakač pa ta izvolitev še ni povsem gotova in so skrajni radikali še vedno odločni pristaši republike. V slučaju, da se Srbija proglasi za republiko, bil bi predednikom bržkone izvoljen sedanji pravosodni minister Ljubomir Živković. Bati se je pa, da bi republike ne priznala niti Avstrija niti Rusija.

Novosadska »Zastava«, ki je v zvezi se srbskimi radikali, prinaša daljši članek o dogodkih v Srbiji in meni med drugim, da si Peter Karadjordjević ni stekel toliko ugleda, da bi ga Srbija vsprejela z odprtimi rokami. Kar se tiče njegovega sina, pa meni »Zastava«, da ima Srbija že preveč bridkih skušev s »kralji-otroci«, ki so naposled vendar v popolni odvisnosti od svojih očetov. Tudi za kneza Nikolo Črnogorskega, da ni preveč zavzet srbski narod, ker se boji absolutizma in nadalje tudi tega, da bi Nikolaj zapostavljal Srbijane za Črnogorce. A kneževič Mirko? Ta bi bil zopet pod upljivom svojega očeta, kateri bi bil faktični vladar.

Korespondenčni biró javlja nam nadalje sledeče vesti:

Skupščina izvoli novega kralja, sestavi delavni program za istega in se potem od godi do prihoda novega kralja. Kralj sestavi novo ministerstvo in razpusti skupščino. Diplomatični kor se vede popolnoma rezervirano. Predvčeršnjim je nova vlada pomilostila vse one osebe, ki so bile obsojene radi političnih ali tiskovnih zločinov in je zaukazala, naj se takoj izpustijo na svobodo. Po zadnjih dogodkih ni bil v Belemgradu nihče ne aretiran ne obsojen. Kasaejsko in apeino sodišče sta po 11. t. m. zaustavila svoje delovanje. Po vsej Sroiji vlada popoln mir.

V soboto se je ustrelil podpolkovnik generalnega štaba, Milislav Živanović. Listi trdijo, da se je umoril radi denarnih stisk, sodi se pa, da je bil njegovemu samomoru pravi vzrok ta, da se je med spisi kralja Aleksandra našlo pismo podpolkovnika Živanovića, kateri je kralja obveščal o zaroti.

Predsednikom senata je imenovan bivši minister Peter Velimirović, jeden najuglednejših in najstarejših članov radikalne stranke, kateri je določen predsednikom današnji skupni seji senata in skupščine, sklicani za izvolitev novega kralja. Imenovanje novega predsednika senata je bilo potrebno, ker je svoječasno odstopil bivši predsednik senata, Demeter Marinković.

Včeraj je došlo v Beligrad mnogo srbskih visokošolcev, ki študirajo v inozemstvu. Oni visokošolci, ki študirajo v Franciji in Švici so naklonjeni republiko, vendar je bilo včeraj javno mnenje za ohranitev kraljestva in za izvolitev Petra Karadjordjevića kraljem. Od njegovega vladanja pričakuje se v Srbiji srečnejša in svobodnejša doba. (Dalje v brzojavkah.)

Dogodki na Hrvatskem.

Z Reke nam poročajo brevi manu: Iz Zagreba prihajajo semkaj vesti, da gorenje proti banu in proti vsemu vladnemu

zistemu ne samo da traje dalje, marveč da narašča bolj in bolj. Kakov je srd proti banu, dokazuje slučaj, ki se je dogodil minoli petek, ko se je ban sprehajal proti Cmroku v okolici zagrebški. Neka skupina Zagrebčanov da ga je pričakovala ter insultirala z besedo in dejanski . . . . . Ta dogodek, ako je resničen, jasno karakterizira položaj in morda preludira mnogo resnejšim akcijam proti banu grofu Khuenu-Hedervaryju.

Dalje se je tu raznesla vest, da je v bližini Zagreba bil ubit eden od štiridesetorice poslancev v budimpeštanski madjarski zbornici, ki sestavljajo steber današnjemu vladnemu madjaronskemu zistemu v Hrvatski.

Te vesti priobčujemo — ker jih ne moremo kontrolirati glede njihove resničnosti — z vso rezervo in po dolžinski kronistov, pričakujoči točnejših informacij.

V Varaždinu je prišlo dne 8. t. m. do burnih demonstracij. Velika masa ljudij, kakih 3000 glav, oborožena sekirami, kosami, vilami in motikami, je hodila po mestu, pevaje domorodne pesmi in klicaje: Abzug lopov in slepar! Abzug madjaronska sv. . . . Iziti je morala vsa garnizija: pešci, ulani, topništvo in domobranci. Spopad je bil strašen. Več je bilo težko ranjenih z ene in druge strani. Naslednjega dne so došle v Varaždin 4 stotnije pešcev iz Mariboru. Po okolici Varaždina se pojavljajo napadi na posestva Madjaronov. V Vinici je župan Rubido na javnem shodu dokazoval kmetom, da je ni boljše stranke na svetu, nego je madjaronska na Hrvatskem. Ko pa je bilo kmetom dovolj, so nagnali g. župana z jajci in kamenjem. Tudi po raznih drugih krajih so bile demonstracije. V Varaždinskih topličah so kmetje iskali bana. Sploh zadobiva vse gibanje v Zagorju značaj revolucije.

Te dni je imel mestni svet zagrebški svojo sejo, v kateri je opozicijski svetovalec Gašparović povdarjal solidarnost, ki so jo Dalmacija, Istra in Slovenija pokazale o dogodkih na Hrvatskem se svojimi brati v Banovini in je predlagal resolucijo, v kateri se mestni svet zagrebški zahvaljuje bratom v Dalmaciji, Istri in Sloveniji na dokazih simpatij in solidarnosti.

Madjaronska večina je seveda odklonila to resolucijo, na kar se je Gašparović istej ironično zahvalil, da je tako spontanno vsprejela izjavo. Na to se je obrnil govornik do opozicije in je vprašal isto, da-li ona vsprejema to resolucijo. Opozicijski svetovalci so na to vsklikali: »Vsprejemamo, vsprejemamo.« Gašparović je potem izjavil, da to resolucijo v imenu manjšine sporoči občinam po Dalmaciji, Istri in Sloveniji.

Politični pregled.

V Trstu, 15. junija 1903.

Rana se celi! »Srpski list«, izhajajoči v Zadru, piše:

»Nekatere nemške novine, poseba pangermanske, z vidno nevoljo beležijo z bliževanje Srbov in Hrvatov! V svojem ugibanju, kdo more biti to, ki je v srbskem srecu odkril mesto za Hrvate, so našli, da je to črnogorski knez, ker on da diktira toliko srbsko kolikor hrvatsko politike. Za ugibanja in mišljenja se do sedaj ne plačuje davek. Zato tudi nikogar od nas ne boli glava radi tega, kar vale nemški listi v časih skrbi in tuge. V srecu Srba je vsikdar mesto za Hrvata in tem poslednjim ne treba družega nego da vstopijo! Tam najdejo več toplote, nego se nadejajo in ni se jim bati hude zime. Ne vstopijo v sijajno palačo, ampak v priprosto kočjo, polno dima, tako, da se vsi domačini ne vidijo dobro, ali ta kočja brani

pred viharjem in dežjem. Ko se razvedri, napraviti hočemo dimnik, pak odide dim.

K tem priprostim besedam brata do brata pripominja »Agramer Tagblatt«: »Tako piše dalmatinski srbski list, kar treba povdarjati tem bolj, ker so nasprotstva med obema bratskima plemenoma v tamošnjih srbskih listih prihajala do najostrejšega izraza. In kar je rečeno tu, ne zveni tako, kakor da gre tu le za dispozicijo za spravo (Tako trde namrač banovi pandurji v Zagrebu. Op. ured. »E.L.«) med nekoliko hrvatskih in srbskih vseučiliščnikov. Nasprotno, tu se treba spominjati pregovora: Kakor so pevali stari, tako golče mladi. Če pa hoče vedeti »Pester Lloyd«, kako je tu v glavnem mestu danes razmerje med Srbi in Hrvati, potem naj se obrne do grofa Khuena Hedervarya, ki mu bo gotovo vedel kaj povedati iz lastne skušnje zadnjih dni, kar je jako značilno za mišljenje naših tukajšnjih srbskih bratov.«

Praška »Politik« pa spremlja te izjave nastopnimi besedami: »Tako naj ostane za vedno. To bi bil vspeh hrvatskim homotijam in najlepši zaključek delovanja grofa Khuena Hedervarya.«

O položaju. Praška »Politik« prinaša na uvodnem mestu brzogovorno situacijsko sliko, v kateri izvaja dunajski poročevalec, da sila poostrejo položaja kar sila in rešitev. Vlada in parlament stojita pred kritičnimi dnevi. Vlada in vodstvo češkega kluba se še nista približala eden drugemu. Vlada se mora odločiti in se približati Čehom. Čim bi hotel dr. Koerber ustvariti večino proti Čehom, bi to popolnoma porušilo vse mirovne dispozicije in bi češke poslance potisnil v obupen boj, ki bi mogel zadobiti oblike, ki so bile dosedaj prihranjene češkim zastopnikom tudi v najbolj kritičnih parlamentarnih situacijah.

V nadaljnjih izvajanjih pravi poročilo dalje, da se res že pripravlja nemško italijansko-poljska večina. Zato nasvetuje dunajski zaupnik češkim poslancem, naj uberejo pot, ki vodi do udeležanja na parlamentarni moči. Saj radi tega da ne treba zapuščati strogo opozicijskega stališča. Nikakih pogrešk, nikakega precejšnje lastne moči — in nobene obstrukcije — tako kliče dunajski zaupnik Čehom.

Avstro-Ogrska in njeni — zavezanci. Iz Rima poročajo v »Information« o jako zanimivih izjavah neke visoko stoječe politične osebe. Nič novega ni povedal moči, ničesar, česar ne bi vedeli že davno, ali interesantno je vendar le in pa značilno za — histrovidnost avstrijske diplomacije. Tista visoko stoječa politična oseba je menila: »Prijeteljji miru sicer grajajo demonstracije v Italiji proti Avstriji, ali do neke mere so bile te demonstracije potrebne. — Nekoliko časa sem se skušal, da bi Italijo spoprijaznil z idejo, da bi se (Italija namreč) v slučaju razkosanja Avstro-Ogrske zadovoljila z aneksijo Trentina, dočim bi Trst pripal Nemčiji! Pojave zadnjih dni pa so dokazale, da narod italijanski ne bi nikdar privolil v to, da se Italija odreče Trsta, ki je italijansko mesto, in ital. politiki so morali umeti, da bi Italija v slučaju, da Nemčija anektira Trst, z orožjem v roki branila svoje pravice do Trsta. Sicer pa ideja bližnjega deljenja Avstro-Ogrske tvori sanje vseh Italijanov. In najbolj verujejo v to oni, ki so prijatelji trozveze. Ti poslednji računajo tako-le: Nemčija se je zvezala z Avstrijo zato, da dobi večji del dedščine. Italija naj stori istotako, da bo deležna na dedščini. Prijatelji zveze z Avstrijo se oglašajo z veliko večimi zahtevami, nego li nasprotniki te zveze. Poslednji gledajo le na Trst in Trident; oni so nacionalisti. Oni drugi pa zahtevajo za Italijo tudi vso obal Adrijanskega morja: vsebina njihovim sanjam je, da Adrija postane izključno italijansko morje.

Toniso nove, ali so vendar divne izpovedbe, ki gotovo delajo vso čast naši avstrijski diplomaciji, ki stopa v vezo z najimi, ki najbolj spekulirajo — na razpad Avstrije in na zapuščino te poslednje. Ali pustimo to: kdor hoče govoriti na sree tej diplomaciji, opravlja nehvaležno — Sisifovo delo.

Ali izpovedbe »visoko stoječe politične osebe« involvirajo tudi diven komentar k našemu današnjemu članku pod naslovom: »V Trstu treba germanizirati«. Trst je ena glavnih točk v nemških računih, a Italija

hoče z orožjem v roki braniti svoja prava do Trsta! Konflikt je torej neizogiben in trajen. Ali, ako meni »visoko stoječa oseba« in žoj tudi drugi odločilni faktorji v Italiji, da bi bil za obrambo »pravice« Italije do Trsta »z orožjem v roki« še čas tudi potem še, ko bi Nemčija že anektirala Trst, se udajajo hudi zmoti in samoprevari. Italija sama se ne bo mogla nikdar upirati nemški sili, ki teži na Vzток. Italijansko orožje, ki bi hotelo braniti proti nemškemu navalu namišljene »pravice« Italije do Trsta, se razbije na kose. Ako so Italijani v kraljevstvu realni politiki, naj se vendar enkrat odrečejo misli na našo obal Adrijanskega morja in naj gledajo — kakor jim je nedavno temu že nasvetoval milanski »Corriere della Serra« — da vstvarijo jez proti germanstvu. A takov jez si morejo vstvariti edino le po »sporazumljenju« s slovanskim svetom.

Kriza v Italiji. Ministerski predsednik Zanardelli je v sobotni seji italijanske komore prečital izjavo, v kateri je bilo naznanjeno, da je ves kabinet izročil kralju demisijo in je priporočal zbornici, naj prekine svoje delovanje do sestave novega kabineta. Zbornica je na to odobrila predlog glede odgoditve zasedanja.

Kralj se je pozneje posvetoval z vsemi uplivnimi italijanskimi parlamentarci, kateri so mu priporočali, naj zopet Zanardelliju poveri sestavo novega kabineta. Včeraj je kralj zopet pozval Zanardellija v kvirinal in mu poveril sestavo novega ministerstva; Zanardelli pa ni še dal definitivnega odgovora in se je takoj po dal na delo. Splošna sodba je, da se Zanardelliju posreči ugodno rešiti od kralja dano mu nalogo in da se novo ministerstvo v najkrajšem času predstavi zbornici.

Tržaške vesti.

Provokacije v Škedenju. Pšejo nam: Ni davno od tega, kar so otvorili tukaj v naši vasi lekarno (da je vas še v istini naša in ne italijanska, dokazali smo z ogromno in častno večino pri zadnjih volitvah.) Upali smo, da bo lekarnar nekoliko ozira imel na večino prebivalstva, od katere ima svoj dobiček. — Ali varali smo se, kajti lekarnar je priredil na svojo lekarno italijanski napis. Če misli lekarnar, da bodo njegova zdravila rabili in potrebovali le Lahi — nam je tudi prav in zahvaliti moramo Boga, da nam je dal bolj zdravo kožo, nego Italijanom.

Nadpis na lekarni pa nas še ni toliko razgrel, kakor nastopni slučaj.

Pred 25 leti se je priklatil v našo vas neki Italijan (kakor se to — sporazumno s slavno e. kr. policijsko oblastjo — dandanes prepogosto dogaja), ki je nosil preimek Giaschi. Ta se je zaljubil v pošteno škedenjsko deklico ter jo vzel za ženo.

Datični Giaschi je bil nekoliko let krčmar; živel je z našim denarjem in iz njegovega zakona s pošteno škedenjsko ženo imel je hčer in nadpolnega (?) sina po imenu Anton.

Če se je taka zalega zarodila pri nas ne pusti več naše prijazne vasi.

Gori navedeni Anton Giaschi prišel je — potem, ko je stušal vse mogoče, da bi se preživel — do prodaje drog in drugih takih sličnih reči.

Škedenjci so pridno zahajali k njemu, češ, naj revež zasluži, saj je sin škedenjske matere in dajali so mu toliko zaslužka, da se je pošteno preživel.

Ali Giaschi je postal naenkrat presit in v teh dneh premetel nas je z nečem novim. Dal je namreč napraviti nad svojo prodajalno velikanski napis, ki slove tako le: Drogheria (v demonstrativno velikih črkah) di Antonio Giaschi in spodaj — strmi čitatelj — : Drogenhandlung itd. Za slovanski napis se seveda niti zmenil ni.

To je skrajna provokacija slovanskega ljudstva! Škedenjci! ako imate še kaj slovanskega čuta v svojih narodnih srcih — in prepričan sem, da ga imate, ker to ste opetovano pokazali — izvajajte iz tega preziranja svoje posledice!

Ne jemajte več ozira na take, ki teptajo naše pravice, v zahvalo za to, da jih materijalno podpiramo.

Ne bom izvajal, kaj hoče tu v našem slovanskem Škedenju z nemškimi napisom.

Najbrže hoče biti hvaležen Nemcem za batine, ki so jih od njih dobili Italijani v Innsbrucku...

Ča hoče biti Nemcem hvaležen za tako malenkost — moral bi biti nam Slovincem in Hrvatom hvaležnejši — ker dobili so jih od nas še več.

Nočem se baviti več s tem Giaschi-jem, ker upam, da naši Škedenjci ne bodo več vračali »hudo z dobrim« in da ne bodo več podpirali onih, ki nam nasprotujejo.

Preidem na drugo dejstvo.

Konkurenca je svobodna! Tako vsaj si je mislila gospa Ida Lavagna, ki ima nasproti Giaschiju tudi prodajalno drog in napravila je tudi ona na svoji prodajalni velikanski, seveda samo italijanski napis.

Tudi ta gospa je takorekoč škedenjske rodovine in Škedenjci dajali so in jej dajajo še več zaslužka, nego Giaschiju, kajti ona zna ljubeznivo vabiti naše ženske, nazivlja vsako z gospo in gospico ter govori tudi, če potreba, dobro slovensčino.

Ti ljudje žive tukaj pri nas z našim denarjem, delajo si premoženje in kupujejo si zemljišča in hiše, ter se nam smejejo za našim hrbtom! In prav imajo, če smo mi tako kratkovidni!

Ali mera je polna in naša potrpežljivost je pri koncu.

Sedaj pa, narodni Škedenjci, trgovci in obrtniki, nekoliko besed do vas.

Dostikrat ste pravili, ko se vas je pozivalo od te ali druge strani, da bi napravili slovenske napise na svojih prodajalnicah — da Vi morate ozir jemati na Italijane, ki se pri Vas poslužujejo in da morate tudi Italijane spoštovati.

Sedaj vidite, kako se oni ozirajo na Vas! Zdravnik, lekarnar, drogerja, štancar Demarchi in drugi imajo — akoravno živijo vsi od slovenskega denarja — edino le italijanske napise, med tem ko imate Vi na svojih prodajalnicah same — bele napise.

Proč s strahom, proč z obzirom, kajti mi živimo na svojih tleh in ni se nam treba bati ničesar. Ako bomo dosledni in vstrajni, spoštovali nas bodo tudi naši nasprotniki, ker bodo videli, da smo trdno odločeni za branbo svojih pravic na svoji zemlji! Te pravice bi morali uživati mi že davno, ker priborili smo si jih s krvjo naših slavni pradedov!

Mi ne smemo več dopuščati, da bi nas tukaj v našem Primorju zatirali Italijani ali celo priseljeni Nemci. In če vendar delajo to, krivda je naša, ker smo premlačni!

Škedenjski rojaki in rojakinje. Upam, da Vam te vrstice sežejo do srca in da bode v prihodnje delovali v tem zmislu ter da pokazete vragu svoje zobe!

Naš nasvet. Pšejo nam: Ker se gospoda gospodovalne stranke v Trstu bahajo, da je vse javno mnenje tržaško na njihovi strani in da vse prebivalstvo priznava njih svojimi voditelji, bi stavili mi, da pridemo enkrat na jasno v tem pogledu, predlog, naj razširijo volilno pravo na vse sloje tržaškega meščanstva in ne samo na svoje »cittadine«, in potem se pokaže, da-li je stvar res taka, kakor jo oni sedaj slikajo. Tedaj še le, ako vladajoča stranka vsprejme ta naš predlog, bomo verjeli, da se čuti res varno in da ne — renonira! In sicer iz strahu pred — porazom.

Pa še eno je neizogibno potrebno v dokaz, da je vse javno mnenje na njihovi strani.

Pokažejo naj, da znajo stati na lastnih nogah! Pokažejo naj, da znajo voliti in zmagovati tudi brez pomoči raznih — namestniških svetovalec! Pokažejo naj, da niso ničla, kateri še le vladina enjka daje veljavo! In v njihovem lastnem interesu bi bilo, ako bi tako storili. Vladini »zistemi« niso večni. Danes jutri bi se utegnile zasukati stvari, kajti vse kaže, da smo stopili v dobo, ko se hitro živi — in se morejo kar čez noč porajati nove konstelacije in ko že dogodki jutranjega jutra morejo rušiti sinočnje — politično ljubimkovanje. Ali bi ne bilo torej v interesu sedaj gospodovalne gospode, ako bi enkrat priredili poskus, kolika je njihova resnična, realna moč in da bi videli, v koliko žive res samosvoje in koliko le od drugih činiteljev vzdrževano politično življenje?!

Takov poskus pa morejo dati edino le prave, svobodne in na najširši podlagi izvršene volitve! Kaj menijo gospoda?! Ala — če so res liberalna stranka, odločijo naj se za tak zares liberalen čin. Kajti svobodne volitve, brez pritiska in brez korupcije, so najzanesljivejši znak liberalnega mišljenja onih, ki vladajo.

Tržčan je postal gosp. Frank Ivan, doma iz Čela pri Postojni.

»Lepa naša domovina« — narodna molitev. »Sloča« piše: Razni laški in nemški listi so poročali, da je skončal naš manifestacijski shod s tem, da so se zborovalci odkrili ter molili za žrtve. Kaj jih je dovedlo do tega? Pač le tista milota, tista vzvišena, tako lepo ubrana misel o naši lepi domovini, ki je izražena tako čudovito v melodiji, da se zdi tujeem — molitev. Tako vzvišeno se čuje »Lepa naša domovina«! Zato pa naj nas tudi bodri ta »molitev« v naši borbi za njo, da stojimo vedno zvesti njeni sinovi na braniku za pravice nje ter je ne damo tujcu niti ped več. Lepa si naša domovina, velika si ti naša domovina, junaška zemlja mila, in taka nam tudi ostaneš, le še lepša, kadar se otresemo vseh tujčevih spon....

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani naznanja, da se iščejo potem društvene posredovalnice od strani gg. trgovcev naslednje moči v nameščenju: 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika špecerijske stroke, 4 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik železniške stroke, 2 kontorista, 2 blagajničarki, 1 učenc. Od strani nastavljenav iščejo naslednji službe: 5 pomočnikov špecerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 3 pomočniki špecerijske in manufakturne stroke, 2 pomočnika špecerijske in železniške stroke, 1 pomočnik mešane stroke, 2 kontorista, 1 blagajničarka.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu izročil g. Peter Križmančič v Bazovici volilo določeno pok. Matiji Križmančič 6 K, Ivan Čaharija daroval 2 K. Srčna hvala!

Telovadno društvo »Tržaški Sokol« objavlja bratom členom, da se bo vršil letni občni zbor v soboto dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Eventuelni predlogi in interpelacije.

Podpisani odbor priporoča bratom Sokolom, da se množestveno udeleže občnega zbora. Na zdar!

ODBOR

»Tržaškega Sokola«.

Opazka: Glasom § 9 društvenih pravil je občni zbor sklepčen, ako se udeleži istega najmanje 30 členov. V slučaju, da se ne odzove v prvič zadostno število, vršil se bo občni zbor v drugem sklicauju ob 8. in pol uri zvečer in bo sklepal z absolutno večino. —

Vrtna veselica Čitalnice« pri sv. Jakobu in zveze tržaške mladine. Lepo je bilo včeraj pri sv. Jakobu. Oblaki so sicer grozili ves božji dan in bati se je bilo, da društvi odpovesti veselico. No, po tretji uri popoldne se je zvedrilo in veselica se je mogla vršiti ob ugodnem vremenu. Nastopnje pevskega zbora čitalnice je bilo kaj lepo. Ta zbor je pokazal včeraj, da je kos svoji nalogi.

H. Volaričev »Slovanski svet, ti si krasan« so peli gladko, precizno, za kar jih je v lepem številu došlo občinstvo obsuvalo s pohvalo. Morali so ponavljati to milodonečo pesem. Mešani zbor je pel Volaričev »Ljubav« ljubko in fino nijansirano. Osobito milozvoneči so bili soprani. Tudi to pesem so morali ponavljati. V Sattnerjevi »Na planine« se je odlikoval bariton, ki je izborno interpretiral čustva skladateljeva. Izvajanje A. Foersterjeve »Naše gore« je težavna naloga za pevce, ki si morajo ves dan služiti kruh in imajo le zvečer nekoliko časa za vežbanje v petju.

No, peveci in pevke od sv. Jakoba so dokazali, da znajo premagovati tudi tako težko nalogo. Zadnja pevska točka je bila kaj prikladna za sedanje dni. Bila je »Zrinski in Frankopan«. Peli so jo s spremljevanjem godbe. Občinstvo je vskipovalo v sočutju za brate Hrvate, ki toliko trpe v težki borbi za svojo svobodo in svoje pravo. Efekt je bil tem večji, ker so navzoči pevci »Slov. pevskega društva« drage volje tudi »prietisnili«.

Zbore je vodil g. Rakuša. Bodi mu izrečeno vse priznanje na velikem trudu. Občinstvo je obžalovalo, da ni bilo na veselici tudi pevsko društvo »Kolo«. No, na dveh krajih hkratu ni možno biti. Členov »Zveze mladine« je bilo sicer precej, ali ne toliko, kolikor bi jim moralo biti na lastni veselici.

Posebno nas pa je radostilo, ko smo vi-

deli toliko sveže ženske mladine — lepih mladih deklet. Živele!

Igre nisem mogel dočakati, ker me je dolžnost zvala drugam. Naprosil pa sem nekoga tovariša, naj vam sporoči o tej točki programa.

Poročevalce.

Iz-pred porotnega sodišča. Danes ob 9. uri zjutraj je pričelo II. letošnje porotno zasedanje s kazensko razpravo proti 23 letnemu Justu Tieni, težaku, 58-letnemu Dominiku Švabu, knjigovezu, in 53-letnemu Ivanu Masutti, čevljarju. Vsi trije so iz Trsta. Obtoženi so zločina poskušane tatvine v pravoslavni cerkvi v noči od 10. do 11. aprila t. l.

Sodnemu dvoru predseduje vit. Urbančič, sodnika sta dr. Kramer in dr. Crusiz, a branitelji odvetniki dr. Mrak, dr. Breitner in dr. Reiser.

Zapisnikar je prečital obtožnico, po kateri so vsi trije imenovani toženi, da so skušali v omenjeni noči okraati pravoslavno cerkev, da so v ta namen vlomili v rečeno cerkev in da so tam provzročili ogromno škodo s tem, da so razbili dragocene slike, hoteči vzeti od teh dragoceno kamenje in sploh vse dragocenosti, ki so dišile te slike.

Obtožnica sleni na §§ 171, 173, 174, 176. II. lit. a, b in c.

Na to je predsednik sodnega dvora zaslišal obtoženca Ivana Masuttija, kateri pripoveduje, da sta mu oba sozatoženca predlagala že pred več časom, naj se udeleži z njima te tatvine. On da iz prva ni hotel, a ker se je nahajal v vrlo kritičnih odnosih, se je potem premislil in je privolil v to. Dogovoril se je torej z onima dvema in vsi trije skupaj so sklenili, da izvršijo svoj naklep v noči od 10. na 11. aprila, s pomočjo dveh drugih individuvov, katerih on ne pozna. Ona dva nepoznana sta imela čuvati zunaj cerkve. V cerkev so prišli na sledeči način: Najprej so ulomili v zvonik in odtodi so prišli na kor! S kora sta se on in Tieni spustila po nalašč za to pripravljene vrvi, dočim je Švab ostal na koru v svrhu, da bo njima pomagal priti zopet na kor po vrvi. Ko sta bila on in Tieni v cerkvi sta skušala najprej pobrati dragoceno kamenje z neke slike. A ker jima to ni šlo od rok, sta se spravila nad tabernakelj, katerega je on sam, Masutti, odprl, a tu ni našel drugega, nego same knjige. Potem sta vendar nabirala nekaj tu, nekaj tam, več raznih predmetov, med temi zlati ostenzorij. Vse skupaj, kar sta pobrala, je bilo vredno 1840 K.

Pravi, da je iz prva drugače izpovedal, ker je hotel Švaba rešiti obtožbe, a kar je potem izvedel, da je ravno Švab kriv, da so jih zacetli, je premenil zistem ter je vse po pravici povedal. Pravi, da Švab ni nikak tovariš za tatove, pač pa za redarje.

Zatoženec Tieni je izpovedal soglasno z Masuttijem.

Na to so zaslišali zatoženca Švaba, kateri taji, da bi se on bil, na kateri si bodi način udeležil tatvine. On da niti ne pozna onih dveh zatožencev. Aretiran da ni bil poleg pravoslavne cerkve — kakor pravi obtožnica — pač pa poleg cerkve sv. Antona novega, in sicer, ne da bi vedel zakaj.

Tieni in Masutti, pa sta na vprašanje, je-li današnji obtoženec Švab ravno isti, kateri je sodeloval z njima, potrdila oba, da je.

Dr. Mrak, branitelj Švaba je vprašal Tienija, je-li on poznal Švaba mnogo časa pred ono nočjo. Tieni je odgovoril, da ne in da ga še isti večer ni prav poznal.

Redar Ivan Kerin je bil zaslišan kakor pričča. On je Švaba aretoval in le njegova zasluga je, da niso tatovi dovršili svojega naklepa. Ko se je on tisto noč vračal domov, grdošč po ulici S. Spiridione, je čul neko živžiganje in videl človeka, ki je bežal. To je njemu vzbudilo sum, in on je pohitel proti pravoslavni cerkvi in se tu skrtil. Kmalu na to je videl človeka, ki je plezal po železni ograji, ki obkroža cerkev, a ko je bil isti na vrhu, ni mogel več doli. Pristopil je k njemu ter pomagal onemu človeku, a ko je bil ta na tleh, mu je rekel naglo: »Jaz sem cerkovnik; v cerkvi so tatovi; tečite vi tož, a jaz potešem po oni strani! Tako jih vjamava«. A mej tem je že stekel proti cerkvi sv. Antona. Redar mu je sledil, in ga slednjiš vstavil poleg cerkve sv. Antona. Tu ga je aretovanec vdaril s pestjo po prsih, a on ga je tiral na pol ejo, a mej potjo je obvestil druge redarje.

Priče Škerlovaj, redar, in Clarici, redarstveni nadzornik, so pripovedali kako so

našli Tienija in Masuttija v cerkvi, kjer sta čepela za velikim oltarjem.

Priče Ljubo Jugovića, cerkovnika pravoslavne cerkve je zbudilo zvonjenje hišnega zvonca ob 3. uri zjutraj. Skočil je iz postelje in šel odpreti. Našel je redarje, od katerih je izvedel, da so tatovi v cerkvi. Šel je z redarji v cerkev in tu našel tatove. Dočim so redarji odveli tatove, je on šel po cerkvi, da je konstatiral škodo, ki so jo zločinci provzročili.

Priča Haupt, policijski uradnik, je bil ono noč v službi in je prvi zaslišal današnje zatožence. Švab mu je izpovedal oni večer, da je bil vstopil v cerkev skozi odprta vrata, in iz radovednosti, ker se mu je čudno zdelo, da je ob tej uri cerkev odprta in ker je videl v cerkvi neko žensko.

Švab mu je oporekal v vsem in rekel, da ni nič res, da bi bil on izjavil kaj takega.

Zatem je dal predsednik prečitati razne listine, mej katerimi je tudi poročilo izvedencev o vrednosti predmetov, katere so tatovi imeli pri sebi, ko so bili aretirani.

Zatoženci so imeli že vsi jako mnogo opraviti se sodnijo, in sicer vsi radi tatvine. Najčistejši je Tieni — ker je najmlajši — a tudi on je bil že trikrat obsojen radi tatvine.

Ob 11^{1/2} uri so razpravo suspendirali za pol ure.

V nadaljevanju razprave je sodni dvor predlagal porotnikom 7 glavnih vprašanj. Prva tri vprašanja se tičejo tatvine, četrto javnega nasilstva, katerega je obdolžen Švab, ker je redarja udaril s pestjo v prsi, a zadnja tri se tičejo prestopka proti policijskemu nadziranju, kateremu so bili podrejeni vsi trije toženci.

Zatem je prijel za besedo namestnik državnega pravdnika, dr. Clarici, ki je utemeljeval obtožbo. S Masuttijem in s Tienijem se ni hotel baviti, kajti ta dva sta priznala krivdo. Temboj pa se je bavil s zatožencem Švabom, čegar krivdo je dokazoval z jasno in živahno besedo in utemeljenimi argumentacijami. Govornik je trdil, da tatvina ni bila samo poskušana, temveč dovršena, kajti zatoženci so imeli ukradene predmete že pri sebi, in to je po zakonu dovolj za kvalifikacijo izvršene tatvine. Priporočal je slednjič porotnikom, naj dejo zadoščenja pravici in naj na stavljena jim vprašanja odgovore, potrdivši obtožbo.

Zatem je govoril branitelj toženca Masuttija, dr. Reiser, kateri je glede kvalifikacije izvršene ali skušane tatvine mnenja, nasprotnega onemu namestnika drž. pravdnika. Razlagal je namreč § 171 k. z., ki govori o posesti tako, da tat ni v posesti ukradene stvari, dokler ne more z njo svobodno razpolagati. Njegov branjenec pa je bil ravno v slučaju, da ni mogel še razpolagati z okradenimi predmeti v hipu, ko so ga redarji aretovali kajti ni mogel na nikak način iz cerkve.

Dr. Breitner, branitelj Tienijev, je slikal svojega branjenca kakor žrtev slabih tovarišev ter ga je priporočal porotnikom. Izpodbijal je tudi on kvalifikacijo izvršene tatvine ter je priporočal porotnikom, da, potrdivši dotičnemu vprašanju dostavijo, da je zločin tatvine ostal le v obliki poskusa.

Dr. Mrak, branitelj Švabov, dokazuje v prvi vrsti, da njegov branjenec ni oni človek, katerega je redar Kerin videl pripetati preko ograje okolo pravoslavne cerkve; a zatem trdi, da tudi v slučaju, da bi bil njegov branjenec isti, še ne bi bilo dokazano, da se je tatvina udeleževal, ali da je bil v družbi s tatovi, ki so delovali v cerkvi. Švab je bil tam slučajno in nasprotna trditve Masuttija in Tienija ni verojetna že radi tega, ker jo podpirata Tieni in Masutti, o katerih gosnoljubnosti je jako dvomiti.

Govoril je slednjiš še predsednik sodnega dvora, ki je reasumiral porotnikom vso stvar, kakor se ista kaže po današnji razpravi.

Porotniki so potrdili vsa stavljena jim vprašanja. Sodišče je prisodilo Masuttiju 7, Tieniju 6 in Švabu 5 let težke ječe.

Dražbe premičnin. V torek, dne 16. junija ob 10. uri predpoludne se bodo valed naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilno stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Riva Grumula 1, oprema v zalogi; ulica dell'orologio 1, železna blagajna in omara; ulica Giuliani 24, konj; ulica Ferriera 17, brougham; ulica Farneto 10, hišna oprava; ulica Conti 20, hišna oprava; ulica Chiozza 14, stroj; Corso 39, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včersj toplomer

ob 7. zjutraj 17,8, ob 2. uri popoldne 22,05 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 758 6. — Danes plima ob — 01 predp. in ob 10 23 pop.; oseka ob 5,36 predpoludne in ob 5-17 popoldna.

Vesti iz ostale Primorske

× **Pretep na javnem plesu.** S Ko-perščine nam pišejo:

Mnogo se je že pisalo proti takozvanim »šagram«, ker nudijo prilike za razne nespodobnosti in za pohujšanje mladine. Takov grd slučaj se je pripetil tudi včeraj na »šagri« na hribu pri »Orelu«. Bil je javen ples. Jaz sem prišel tja po naključju. S »hriba« je namreč krasen razgled na morje.

Na plesu je kmalu navstal pretep. Kar naenkrat je eden mladeničev jel bežati od plesišča, drugi so udrli za njim. Na ubežnika se je kar usuvalo kamenje. Pregarjalci se niti niso zmenili za to, da s svojim kamenjem spravljajo v nevarnost tudi druge ljudi, izlasti ženske in otročiče, katerih je bilo vse polno tam okolo. Mladenič je sicer ušel, ali s polno poškodb na telesu.

Kmalu na to se je ponovil isti prizor v še večji meri. Nad 20 njih se je spravilo skamenjem na brata onega, ki je popred pobegnil.

To vam je bil pravi pravcati poboj, da sem si jaz kar ošesi tiščal pred tem grdim prizorom, ko se je toliko ljudi vrglo na enega samega. Pravi čudež je bil, da se ni dogodilo več nesreč, kajti zopet je bilo vse polno žensk in otrok v bližini bojišča.

Užaljen v dušo sem zapustil plesišče. Vzroka pretepu nisem znal, čul pa sem, da sta pretepena brata Škedenjca. Gospodu glavarju v Kopru pa bi svetoval, naj bi ves tisti veliki aparat orožnikov, ki ga pošilja proti mirnim Rimanjem in v »brambo« gospoda Krančiča, uporabljal raje za zdrževanje miru in reda na raznih »šagrah«. Morda pa je to odločilno za gospoda okrajnega glavarja, da so Rimanjci pošteni in zvesti Slovenci, Spodnje-Škofijci pa »Italijani«, katerim (iz znanih razlogov) ni smeti tako gledati na prste. Očevidec.

× **V Opatiji** je bilo od 1. septembra 1902 do včetrtega 10. junija 1903 15.538 oseb. Od dne 4. junija pa do včetrtega 10. junija je prirastla 201 oseba. Dne 10. junija je bilo navzočih 676 oseb.

Vesti iz Kranjske.

* **V Ljubljani** je umrl v petek zvečer solastnik znane velike tvrdke na Kranjskem, Fr. K. Souvan v Ljubljani. Pokojnik je bil vsikdar zvest sin svojega naroda in je bil radodaren podpiratelj vsake narodne ustanove. G. Souvan je dosegel dobo 67 let. Blag mu spomin!

Vesti iz Štajerske.

— Čisti dohodek velike veselice v Mariboru na korist družbe sv. Cirila in Metedija znaša 1600 krcn. — Ta vseh je lep dokaz požrtvovalnosti naroda na Štajarskem, o katerem tride nemški listi, da sestoji iz samih hlapcev in dekel!

Brzjavna poročila.

Dogodki v Srbiji.

BELIGRAD 15. (B.) »Dnevni list« priobčuje nastopno poročilo o raztelesenju trupla kralja Aleksandra: Temenica 11 mm debela (pri normalnih lobanjah je ista k večjemu 6 mm debela). Veliki možgani zrasčeni s temenico; mali možgani hipertrofični (preobilni); jetra nenavadno velika, črne barve in zamasčena.

BELIGRAD 15. Ob 1. uri poplunoči (B.) Zvečer so se sešli senatorji in poslanci na konferenco, ki je trajala do polnoči. Sklenili so enoglasno, da je danes uveljaviti ustavo od l. 1888., enoglasno izvoliti prince Petra Karadjordjevića kraljem ter mu poslati nasproti deputacijo, ki naj mu priobči sklep narodne skupščine. V mestu vlada popoln mir.

BELIGRAD 15. Ob 8. uri zjutraj (B.) Noč je minola mirno. Narodna skupščina se snide ob 9. uri predpoludne. Sinoči se je ustrelil poročnik Lazar Jovanović 6. pešpolka užaloščen zato, ker ni bil od častnikov

polka smatran vrednim, da bi sodeloval na izvršenju zarote.

BELIGRAD 15. (B.) Več beligradskih rodbin je, kakor poroča »Narodni list«, prosilo za dovoljenje, da bi se smele izseliti. Vlada jim je priobčila, da ne more ustreči tej prošnji, dokler ne nastanejo normalni odnošaji.

BELIGRAD 15. (Zasebno poročilo.) — Narodna skupščina se je sešla ob 11. uri predpoludne. Predseduje predsednik senata, Peter Velimirović.

BELIGRAD 15. (Zasebno poročilo.) — Na galerijah zborovalne palače v novem kovem konaku, kjer se je sešla narodna skupščina (senat in skupščina), je natlačeno občinstva, med katerim je mnogo elegantnih dam. Poslanci došli v narodnih nošah. Vse je v nervoznem pričakovanju. Naval naroda proti konaku je tolik, da ga mora vojaštvo zadrževati.

BELIGRAD 15. (Zasebno poročilo.) — V radikalnih krogih se dela na to, da bi se moč kralja kolikor možno omejila. Radikalci zahtevajo, naj se uvede ustava od l. 1888. in spopolni z volilno reformo, ki uvede splošno volilno pravico. Knez Karadjordjević pa zahteva od svoje strani, naj se premestijo iz Belegagrada vsi oni častniki, so bili udeleženi na umorstvu kraljeve dvojice in drugih oseb.

BELIGRAD 15. (Zasebno poročilo.) — Govori se, da knez črnogorski simpatizira s kandidatu Karadjordjevića.

PETROGRAD 15. (B.) Vzlic nevarnostim, ki jih imajo v sebi notranji odnošaji Srbije, ne vidi »Birževija Vjedomosti« nobene nevarnosti za mednarodno položenje, dokler ostane v veljavi dogovor med Avstro Ogrsko in Rusijo od leta 1897 in ostanejo odnošaji med obema državama nekaljeni. »Moskovske Vjedomosti« menijo, da more dogovor med Avstro Ogrsko in Rusijo od leta 1897. do brodelneje pljvati na izid dinastične in vladne krize v Srbiji, nego pa na macedonske homatije. Tudi »Novoje Vremja« ne vidi razloga za vznemirjanje ob lojalnem vedenju Avstro-Ogrske. Kar se dostaje Srbije same, ni možno predvidjati bodoših stvari.

Sprememba na namestništvu v Galiciji.

DUNAJ 15. (B.) Cesar je zapripegel danes novega gališkega namestnika, grofa Potockega. Posredovala sta na tem najvišji komornik, grof Hugo Abensperg in minister-ski predsednik dr. Koerber. Grof Potocki je bil potem od cesarja vaprjet v splošni avdijenci.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorcij lista „Edinost“.
Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Pisarja

sprejme pisarna Dr. Gregorina in Dr. Slavika.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poroštvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, mo-
derni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
— ulica Tesa št. 25. A. —
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).
Cene, da se ni bati nikake konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi
po posebnih načrtih.
Iustrovan cenik brezplačno in franko.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K, ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

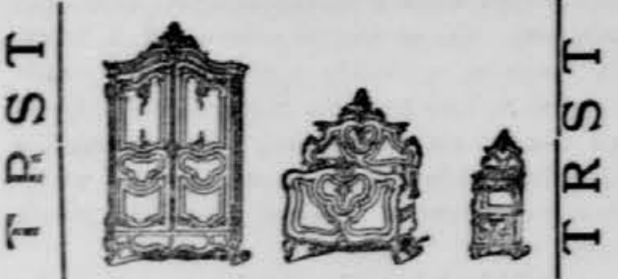
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavarno »Commercio« kjer je shajališče Slovencev. Na razpologo so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

TOVARNA POHIŠTVA
IGNACIJ KRON

dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Novi ceniki, izvorni narisi, načrti za sobe na zahtevanje brezplačno.

PREDNO KUPITE

PERILO

Ulagovolite obiskati
veliko skladišče angleške
platenine in kotenine
tvrdke

Vittorio Gasperini

TRST — ul. Nuova 15. — TRST

kjer se prodaja po stalnih cenah
z 10% odbitkom.

Kdor nakupi blaga za 10 K vdobi poseben dar.

VZORCI SE NE DAJAJO.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vogal Androna dell' Olmo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev
in tapetarij.

- Popolno opremljene sobe. -
Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franco na
kolodvor ali brod v Trstu.

Gulielmo Brod & C.º

poznana trdka s

POHIŠTVOM

najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah

Via S. Giovanni št. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

Na prodaj

je hiša v Ljubljani, obstoječa iz 10
stanovanj in drugih lokalov, z obširnim
vrtom, za vsako obrt na zelo primernem
mestu. Več se izve pri upravi lista
»Edinost«.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško,
Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavnica 2.000.000 K
ustanovljena od dunajskega bančnega društva
in bavarske hipotekarne in menične banke v
Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v
raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
prelijam. Specijalno zavarovanje otrok brez
zdravniškega ogleda, izplačavši v slučaju že-
nitve ali prehoda v vojake zavarovani zne-
sek proti malemu odbitku pred pretekom
zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št.
7. Telefon 697

Proda se

hiša z dvema nadstropji in vrtom v
bližini mesta. Več poizve se v naši
tiskarni ulica Carintia št. 12.

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.

Zaloga pohištva, popolnih sob.

Dunaj—Trst.

Železno pohištvo, zrcala iz Belgije. —
Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, ši-
valni stroji za dom in obrt po najugodnejših
cenah.

Likalnica

Zavod sv. Nikolaja ustanovi likal-
nico. Cenjene dame, katere bi blago-
volile podpirati to podjetje prosi se
uljudno da se čim prej priklase, bodisi
ustmeno ali pismeno, vodstvu zavodu.
Rocol 34. ali Stadion 19. I.

Gostilna

„ALLA BELLA VEDUTA“

ulica Romagna št. 20

nasproti vojašnici.

Zbirališče slovenskih delavcev

Toči se pristno istrsko in vipavsko vino
ter dalmatinski opolo.

Izvrstna kuhinja. — Vse po najnižjih cenah.

Priporoča se za mnogobrojen obisk ter
kliče »Na zdar!« vsem slov. bratom

GORAZD IVANČIČ

gostilničar.

Svoji k svojim

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33
cm, šestvogalne plošče od 20 in 25 cm

po K z. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne
boji nikake konkurence bolši glede cene ali
kakovosti blaga.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Giuliani II) — BARKOVLE (izraven pokopališče)

Izvršuje vsakovrstna in najfineja orna-
mentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spo-
menike, kipe, poprsja. — Razna dela iz
mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi
slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih
itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem
domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).
Žage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.

Priporočuje se slav. slovenskemu občin-
stvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič

klesarski mojster.

Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.

TRST. — Riborgo št. 19. — TRST.

Velikanski dohod za birmo.

Obuvala za pospode

črna, angleška po glđ. 3.20, rumena,
> po glđ. 3.50.

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po glđ. 3.50
nizki čevlji lakirani a beli po glđ. 1.90

Naročbe po meri.

Izbior oblek za moške in dečke.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za spomladni čas.

Obuvala za gospe

črna, angleška po glđ. 3.20, rumena,
> po glđ. 3.50

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po glđ. 3.50
nizki čevlji lakirani ali beli po glđ. 1.90

Naročbe po meri.

Rujavi čevlji za moške ali ženske po glđ. 2.50

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi
svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema
tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v
najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici
in na dežel: v zmislu gesla: **Svoji k svojim!**

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

P. t.

členom glavnega odseka oddelkov I. in II.

(zavarovanje kapitalov za življenje in smrt)

ki so sklenili svoja zavarovanja v letih 1869. do 1898.
pripada

10% na dividenda.

Dividenda izplačuje se v smislu § 3. pravili odd I in II. na doslej
veljavne police tako, da se odbije 10% od zavarovalnine, ako zavarovaneec ne
želi, da se mu v gotovem denarju dopošlje.

10% na dividenda pripada brez izjeme na vsa zavarova-
vanja kapitalov kateregakoli razkazila v glavnem odseku I.
in II. odealka, tedaj na zavarovanje za slučaj smrti, za doži-
vjetje na zavarovanje dote dece.

P. t. členom, ki so celoletno zavarovalnino za leto 1903. že plačali,
bode se omenjenih 10% v gotovini izplačalo: onim členom pa, ki plačujejo
zavarovalnino mesečno, četrtletno ali poluletno, bode se odračunavala divi-
denda s 1. dnem julija 1903. začeni do 30. dne junija 1904. pri posameznih
obrokih. —

Reservni in poroštveni fondi banke „Slavije“ iznašajo koncem I. 1902. . . . . K 26,906.032-32

Od svojega postanka do konca I. 1902. . . . .
izplačala je banka „Slavija“ svojim . . . . . „ 73,962.032-88

členom zavarovanih kapitalov in od-
škodnin v vseh odelkih . . . . . „ 131.219-53

Samo za pretečeno leto je bilo izplačano
p. t. členom dividende . . . . . „ 1,061.385-37

Vse dividende pa so doslej člani prejeli . . . . .

kar je gotovo najboljši pratični dokaz, kako koristno je
zavarovati se pri banki „SLAVIJA“ kot vzajemnem zavodu.

O tej priliki opozarjamo najširje kroge na ugodne in cene tarife banke
»Slavije«. Zbirko najpripravnejših tarifnih razkazil za življensko zavarovanje
radi na zahtevo vsakomur dopošljemo.

V LJUBLJANI, v maju 1903.

Generalni zastop

vzajemno zavarovalne banke „Slavije“.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komune:rih
obližacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni
izgubi

Revija naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim
obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do
dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.